

บทความวิจัย

ปัจจัยที่ทำให้สาธารณรัฐเกาหลีฟื้นตัวหลังสงครามเกาหลี ตั้งแต่ ค.ศ. 1953 – 1997

โดย

นางสาวฉัฐมาภรณ์ อินทร์ักษ์

รหัสนักศึกษา 05550498

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพร ภู่งศ์พันธ์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อบทความวิชาการ	ปัจจัยที่ทำให้สาธารณรัฐเกาหลีฟื้นตัวหลังสงครามเกาหลี ตั้งแต่ ค.ศ. 1953 – 1997
ชื่อนักศึกษา	นางสาวฐิติมาภรณ์ อินทร์ชัย รหัสนักศึกษา 05550498
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรพร ภู่งศ์พันธุ์
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องปัจจัยที่ทำให้สาธารณรัฐเกาหลีฟื้นตัวหลังสงครามเกาหลี ตั้งแต่ ค.ศ. 1953 – 1997 มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อศึกษาปัจจัยภายใน และภายนอกที่ทำให้สาธารณรัฐเกาหลีฟื้นตัวช่วงหลังสงครามเกาหลีตั้งแต่ ค.ศ. 1953 – 1997

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยภายในที่มีส่วนช่วยให้สาธารณรัฐเกาหลีฟื้นตัวช่วงหลังสงครามเกาหลี มีด้วยกัน 2 ประการคือ นโยบายของรัฐบาล และอุปนิสัยประจำชาติ นโยบายของรัฐบาลมีส่วนช่วยฟื้นฟูประเทศเป็นอย่างมาก เพราะเป็นตัวกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ โดยเริ่มแรกของการพัฒนาประเทศนั้นคือมีการสร้างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้นเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังมีการออกนโยบายเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาให้ชัดเจน ส่วนอุปนิสัยประจำชาติที่มีส่วนช่วยให้เกาหลีฟื้นตัวมาจากคนเกาหลีมีความขยัน ความเป็นหนึ่งเดียวกันพร้อมทำงานหนักเพื่อพัฒนาประเทศของตนเอง ปัจจัยภายนอกที่มีส่วนช่วยให้สาธารณรัฐเกาหลีฟื้นตัวช่วงหลังสงครามเกาหลีคือ ความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ มิตรประเทศที่คอยสนับสนุนการพัฒนาต่างๆด้วยการส่งเงิน และทรัพยากรที่จำเป็นมาช่วย อีกทั้งยังส่งนักวิชาการมาช่วยคนเกาหลีเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็ว

คำสำคัญ สงครามเกาหลี

ปัจจัยที่ทำให้สาธารณรัฐเกาหลีฟื้นตัวหลังสงครามเกาหลี ตั้งแต่ ค.ศ. 1953 – 1997

ในปัจจุบันสาธารณรัฐเกาหลีหรือเกาหลีใต้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ที่สามารถผลิตสินค้าอุตสาหกรรมหนักและเคมีภัณฑ์ได้หลายชนิด สาธารณรัฐเกาหลีมีอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจสูงเป็นอันดับ 4 ของเอเชีย รองลงมาจากจีน ญี่ปุ่น และอินเดีย รวมถึงมีอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ในต้นปี 2015 อยู่ที่ 0.8 เปอร์เซ็นต์ อีกทั้งสาธารณรัฐเกาหลีมีความสามารถในการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมให้มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วจนทำให้สาธารณรัฐเกาหลีได้รับการยอมรับว่าประเทศที่พัฒนาแล้วโดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในปี 1997

จากสภาพทางเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตของสาธารณรัฐเกาหลีในปัจจุบันทำให้เราไม่สามารถจินตนาการถึงสภาพความยากลำบากของสาธารณรัฐเกาหลีในช่วงหลังสงครามเกาหลียุติลง ซึ่งผลกระทบที่ได้รับจากสงครามนั้นทำให้เกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินมากมายมหาศาล ประชากรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น ยากจน ตกอยู่ในสภาพสิ้นหวัง หิวโหย และทุกข์เวทนาเป็นอย่างมาก

ในการฟื้นฟูประเทศช่วงหลังจากเกิดสงครามนั้น นโยบายจากรัฐบาลเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะเป็นตัวกำหนดแนวทางการเดินหน้าของประเทศ ในขั้นต้นรัฐบาลได้ออกนโยบายส่งเสริมให้ประชากรในประเทศทำการเพาะปลูก ผลิตอาหารและนำอาหารที่ได้รับจากการช่วยเหลือของนานาประเทศมาแจกจ่ายให้แก่คนยากไร้ เมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการแก้ไข รัฐบาลจึงได้สนับสนุนให้ผู้ประกอบการที่ยังพอมืออยู่ ทำการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในประเทศ อีกทั้งยังเรียกร้องให้นักลงทุนชาวอเมริกันเข้ามาผลิตสินค้าในประเทศแทนที่จะต้องนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ เมื่อเวลาผ่านไปเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ก็เริ่มฟื้นตัวขึ้น

ผู้ศึกษาเห็นว่าแนวทางในการพัฒนาฟื้นฟูของสาธารณรัฐเกาหลี ทั้งที่เพิ่งผ่านสถานการณ์ช่วงสงครามเกาหลีได้ไม่นาน แต่สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็ว จนสามารถขึ้นมาเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว อีกทั้งยังเป็นประเทศที่มีสภาพเศรษฐกิจเป็นอันดับต้นของภูมิภาคเอเชียในเวลาอันสั้นนั้นเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษา ปัจจัยที่ทำให้สาธารณรัฐเกาหลีฟื้นตัวช่วงหลังสงครามเกาหลีตั้งแต่ ค.ศ. 1953 – 1997

ประวัติศาสตร์เกาหลียุคก่อนสงครามเกาหลีโดยสังเขป

ประวัติศาสตร์เกาหลีมีจุดเริ่มต้นมายาวนานตั้งแต่ยุค 3 อาณาจักรจวบจนยุคอาณาจักรโชซอน ซึ่งเป็นยุคอาณาจักรสุดท้ายของเกาหลี ในยุคอาณาจักรโชซอนนี้มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างเช่น การถูกรุกรานดินแดนจากจีน การตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้กลายเป็นพื้นฐานของเกาหลีสมัยใหม่

ภาพที่ 1 : พระเจ้าแทโจ

ที่มา: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6a/King_Taejo_Yi_02.jpg

อาณาจักรโชซอนสถาปนาโดยนายพลลีซองกเย หรือพระเจ้าแทโจ ได้ทำการสถาปนาราชวงศ์ลีขึ้น ซึ่งเป็นราชวงศ์ที่ปกครองเกาหลียาวนานถึง 518 ปี โดยที่เกือบตลอดสมัยของราชวงศ์ลีนั้น เกาหลีตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของจีน จนกระทั่งปี ค.ศ. 1876 จีนได้อนุญาตให้เกาหลีสามารถดำเนินกิจการต่างประเทศได้ด้วยตนเอง ญี่ปุ่นจึงเข้ามาทำการค้ากับเกาหลี

ญี่ปุ่นเริ่มเข้ามาในเกาหลีในช่วงที่จีนอนุญาตให้เกาหลีสามารถดำเนินกิจการต่างประเทศได้ด้วยตนเอง เพราะเกาหลีขอทำการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศโดยไม่ต้องผ่านจีนก่อน เนื่องจากเกาหลีเป็นรัฐบริวารการของจีน แต่ญี่ปุ่นต้องการมีอำนาจในเกาหลี เพราะญี่ปุ่นต้องการได้ทรัพยากรของเกาหลีเช่นกัน จึงได้ดำเนินการขบไล่จีนให้ออกไปจากเกาหลี โดยการส่งเสริมให้เกิดความวุ่นวายในเกาหลี เพราะราชสำนักแตกแยกกันอยู่แล้ว อันเนื่องมาจากพวกหัวก้าวหน้าไม่พอใจการบริหาร และต้องการที่จะชำระล้างโครงสร้างทางการเมืองและสังคมของเกาหลีขณะนั้นให้หมดไป แล้วเลียนแบบการสร้างชาติอย่างรวดเร็ว

ของญี่ปุ่น¹ ซึ่งญี่ปุ่นก็ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ การที่ญี่ปุ่นกล้าแทรกแซงกิจการภายในเกาหลีเป็นเพราะญี่ปุ่นรู้ว่าจีนขณะนั้นไม่กล้าเสี่ยงทำสงคราม เพราะกำลังพะวงกับการรุกรานของชาติตะวันตกในดินแดนของตน ดังนั้นไม่ว่าฝ่ายใดจะชนะญี่ปุ่นก็จะได้ประโยชน์ทั้งสิ้น ต่อมาจีนและญี่ปุ่นได้ร่วมลงนามในสนธิสัญญาสงบศึกในสงครามแย่งชิงดินแดนเกาหลีในปี 1894² ซึ่งมีผลบังคับให้ทั้ง 2 ประเทศต้องถอนกำลังออกจากเกาหลีให้หมดภายใน 4 เดือน ทำให้ญี่ปุ่นมีสิทธิเท่ากับจีนในเกาหลี ในตอนท้ายของสัญญามีเงื่อนไขว่า ถ้าหากเกิดมีความจำเป็นที่แต่ละฝ่ายจะต้องยกทัพของตนเข้าไปคุ้มครองผลประโยชน์ในเกาหลี ก็จะต้องบอกให้คู่สัญญาทราบล่วงหน้าก่อนจะตัดสินใจ

ต่อมาปี ค.ศ. 1894 ได้เกิดความวุ่นวายในเกาหลีอีกครั้ง เมื่อสมาคมตงฮัก³ในเกาหลี ได้ก่อการปฏิวัติขึ้นทางภาคใต้ และยกพลมุ่งมายังกรุงโซล ราชสำนักเกาหลีได้ขอร้องให้จีนช่วยเหลือ จีนจึงส่งทหารไปยังเกาหลี พร้อมกับได้แจ้งให้ญี่ปุ่นทราบตามข้อตกลงที่เคยทำกันไว้ ญี่ปุ่นจึงส่งทหารเข้าเกาหลีบ้าง ทหารและญี่ปุ่นจึงตั้งประจันหน้ากันในเกาหลี ทั้ง 2 ฝ่ายจึงเริ่มปะทะกันและกลายมาเป็นสงครามจีน-ญี่ปุ่น รัฐบาลญี่ปุ่นได้ประกาศสงครามกับจีนอย่างเป็นทางการ จากนั้นสงครามก็ดำเนินไปอย่างดุเดือดในเกาหลีและแมนจูเรีย กองทัพญี่ปุ่นซึ่งได้รับการปรับปรุงตามแบบตะวันตกมีกำลังเข้มแข็งกว่ากองทัพจีนอย่างเทียบกันไม่ได้ จีนจึงพ่ายแพ้ต่อกองทัพญี่ปุ่นอย่างย่อยยับ เมื่อจีนหมดสิ้นอิทธิพลในเกาหลีแล้ว ญี่ปุ่นก็เข้าแทรกแซงในเกาหลีได้อย่างสะดวกทำให้เกาหลีไม่พอใจญี่ปุ่นมากขึ้นตามลำดับ ต่อมาไม่นาน พระราชินีมิน⁴ ซึ่งเป็นผู้ต่อต้านอิทธิพลของญี่ปุ่นถูกปลงพระชนม์ ทำให้ชาวเกาหลีเกิดปฏิกิริยาต่อต้านญี่ปุ่นอย่างกว้างขวาง ต่อมาในปี ค.ศ. 1896 เกาหลีซึ่งตกอยู่ใต้อำนาจของญี่ปุ่นก็ได้ไปขอความช่วยเหลือจากสถานทูตรัสเซียในกรุงโซล เพราะรัสเซียซึ่งเป็นอีกชาติหนึ่งที่กำลังสนใจเกาหลี ต่อมาญี่ปุ่นกับรัสเซียจึงปะทะกัน เพราะต้องการผลประโยชน์ตรงกัน

ในที่สุดญี่ปุ่นก็สามารถเอาชนะสงครามกับรัสเซียได้ในปี 1905 ทำให้ญี่ปุ่นเป็นเจ้าของเอเชียตะวันออก และสามารถขอการสนับสนุนจากชาติตะวันตกในการยึดครองเกาหลีได้ เช่น สหรัฐฯยินยอมให้ญี่ปุ่นแผ่อิทธิพลสู่เกาหลี จนสามารถบังคับเกาหลีลงนามในสนธิสัญญาอีโดซา ซึ่งสนธิสัญญานี้คือการที่เกาหลียินยอมยกอธิปไตยให้ญี่ปุ่นดูแล ทำให้เกาหลีตกเป็นรัฐในอารักขาของญี่ปุ่น โดยมีเพียงรัฐมนตรีเกาหลีบางคนเท่านั้นที่ลงนามยอมรับ แต่ตัวกษัตริย์ควางมู (กษัตริย์แห่งโชซอนในสมัยนั้น) ไม่ได้ทรงลง

¹ ญี่ปุ่นช่วงยุคสมัยการปฏิรูปเมจิ

² สงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่หนึ่ง เป็นการสู้รบกันระหว่างราชวงศ์ชิงของจีน กับจักรพรรดิเมจิแห่งญี่ปุ่น เพื่อครอบครองคาบสมุทรเกาหลี

³ กลุ่มกบฏชาวนาที่ถูกกดขี่ในสมัยพระเจ้าโกจง

⁴ สมเด็จพระจักรพรรดินีมยองซองแห่งเกาหลี พระมเหสีของสมเด็จพระจักรพรรดิควางมูแห่งเกาหลี หรือพระเจ้าโกจง

นามด้วย อย่างไรก็ตาม เกาหลีไม่มีอำนาจในการติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศ เพราะการค้ากับต่างประเทศผ่านท่าเรือทุกแห่งญี่ปุ่นจะเข้าควบคุมดูแล รวมทั้งเข้ายึดครองระบบขนส่งและสื่อสารทั้งหมดของประเทศ หลังจากนั้นญี่ปุ่นได้ทำการตั้งธนาคารเพื่อการอุตสาหกรรม ขึ้นในปี 1906 เพื่อช่วยพัฒนาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมในเกาหลีในระหว่างการเป็นรัฐอารักขา รัฐบาลเกาหลีถูกบังคับให้ยืมเงินญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของข้าหลวงใหญ่ญี่ปุ่น เช่น การตั้งสถาบันการเงิน การจ้างพนักงานชาวญี่ปุ่น ทำให้ปี 1910 รัฐบาลเกาหลีมีหนี้สินถึง 45 ล้านดอลลาร์ ภาวะหนี้สินทำให้รัฐบาลเกาหลีต้องพึ่งพาญี่ปุ่นมากขึ้น

ภาพที่ 2 : ภาพธงชาติญี่ปุ่นในดินแดนเกาหลี

ที่มา: <http://pantip.com/topic/31585629>

ต่อมาในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1910 ญี่ปุ่นและเกาหลีได้ลงนามในสนธิสัญญาผนวกดินแดนญี่ปุ่น-เกาหลี ทำให้ญี่ปุ่นเข้ายึดครองเกาหลีอย่างสมบูรณ์ ในสนธิสัญญามีตราตั้งพระราชลัญจกร แต่ไม่มีพระนามของกษัตริย์ กลับมีลายมือชื่อของลีวานยง นายกรัฐมนตรีเกาหลีแทน ดังนั้นตลอดเวลาและหลังการยึดครองของญี่ปุ่น จึงมีคำถามโดยเฉพาะกับชาวเกาหลีว่าสนธิสัญญานี้มีความถูกต้องมากเพียงใด ซึ่งแน่นอนว่าชาวเกาหลีในปัจจุบันจะต้องไม่ยอมรับสัญญานี้ และประกาศให้สัญญานี้เป็นโมฆะในปี 2005

ในช่วงระหว่างที่ญี่ปุ่นปกครองเกาหลีอยู่นั้น ได้กอบโกยผลประโยชน์จากเกาหลีมากมาย ทำให้ชาวเกาหลีต้องยากจนลง ชาวนาชาวไร่ต้องถูกนายทุนขับไล่ออกจากที่ดินของตน ญี่ปุ่นได้เข้าควบคุมเศรษฐกิจ

ของเกาหลีหมดทุกด้านทั้งทางด้านการค้า อุตสาหกรรม นายทุนสามารถควบคุมสถาบันการเงินของเกาหลีไว้อย่างเด็ดขาด กิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการเมืองถูกห้ามหมด สิ่งพิมพ์ต่างๆ จะมีการควบคุมอย่างเข้มงวด

อย่างไรก็ตาม ญี่ปุ่นก็ได้เข้ามาจัดวางระบบรถไฟและถนนให้กับเกาหลีเป็นอย่างดี รวมทั้งกิจการสาธารณูปโภคอื่นๆ เช่น การไปรษณีย์ การโทรคมนาคม และโรงไฟฟ้าพลังน้ำตก นอกจากนั้นยังได้ลงทุนทำเหมืองแร่และอุตสาหกรรมสมัยใหม่อีก 2-3 ประเภทและมีมาตรการสาธารณสุข ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศดีมาก ทำให้ประชากรของเกาหลีเพิ่มขึ้นอีกเป็นเท่าตัว ขณะที่ระดับการครองชีพของชาวเกาหลีส่วนใหญ่ยังคงต่ำมากอยู่เช่นเดิม ซึ่งชาวเกาหลีต้องส่งข้าวที่ปลูกได้ไปเลี้ยงชาวญี่ปุ่นถึงครึ่งหนึ่งของข้าวที่ผลิตได้ ในขณะที่การบริโภคข้าวต่อบุคคลของชาวเกาหลีลดลงถึงร้อยละ 45 แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า คุณภาพชีวิตต่ำลง โครงการที่พยายามปรับปรุงทางด้านเศรษฐกิจของเกาหลีให้ทันสมัยจึงไม่ประสบความสำเร็จ เพราะความยากจนของคนเกาหลี พร้อมกับความคิดใหม่ๆ การศึกษาแบบสมัยใหม่ในโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลญี่ปุ่น เอกชนชาวเกาหลีและคณะสอนศาสนาต่างชาติ ต่างก็ช่วยปลูกฝังให้เกิดความรู้สึกทางชาตินิยมขึ้นมา นักศึกษาชาวเกาหลีในญี่ปุ่น ได้กลายbecome นักชาตินิยมที่มีหัวรุนแรง ทศนคติใหม่ตามหลักคริสต์ศาสนา และลัทธิเสรีนิยมเข้มแข็งขึ้น ต่อมาในปี 1937 ญี่ปุ่นได้มีความพยายามลบล้างความเป็นชาติของเกาหลี การสอนประวัติศาสตร์และภาษาเกาหลีในโรงเรียนถูกห้าม ออกกฎให้โรงเรียนใช้ภาษาญี่ปุ่น สอนนักเรียน หนังสือพิมพ์ถูกห้ามตีพิมพ์ด้วยภาษาเกาหลี หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จำนวนมากถูกเผาทำลาย ชาวเกาหลีถูกบังคับให้มีชื่อเป็นภาษาญี่ปุ่น การแสดงออกทางวัฒนธรรมที่เป็นเกาหลีถือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย พระราชวังของบกถูกเผาทำลาย

ต่อมาญี่ปุ่นได้ประกาศเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1939-1945) ซึ่งตลอดระยะเวลาช่วงสงครามที่ยืดเยื้อญี่ปุ่นเสียดำลิ่งทหารรวมถึงทรัพยากรต่างๆ มากมาย โดยที่ช่วงท้ายของสงครามนั้น สหรัฐอเมริกาตัดสินใจทิ้งระเบิดปรมาณู 2 ลูกที่เมืองฮิโรชิมา และเมืองนางาซากิ จนในที่สุดญี่ปุ่นตัดสินใจประกาศยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไข หลังจากนั้นญี่ปุ่นเซ็นสัญญายอมจำนนอย่างเป็นทางการ ถือเป็นจุดสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างแท้จริง

เมื่อญี่ปุ่นยอมแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ฝ่ายพันธมิตรก็ได้มีข้อตกลงที่จะแบ่งเกาหลีออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่อยู่ทางเหนือเส้นขนานที่ 38 ขึ้นไป สหภาพโซเวียตจะเป็นผู้รับการยอมจำนนของกองกำลังญี่ปุ่น ส่วนที่อยู่ใต้เส้นขนานที่ 38 ลงมา ต้องยอมจำนนกับกองกำลังสหรัฐ หลังจากการยอมแพ้แล้ว โซเวียตก็ถือว่าเส้นขนานที่ 38 เป็นเส้นแบ่งเขตทางการเมืองภายใต้การดูแลของโซเวียต

ความพยายามที่จะให้มีการตกลงกันในกรณีเกาหลี ทำให้สหรัฐฯยื่นข้อเสนอต่อองค์การสหประชาชาติ เพื่อที่จะสถาปนาชาติเอกราชโดยให้มีการเลือกตั้งทั่วประเทศอย่างเสรี แต่โซเวียตปฏิเสธไม่

ยอมให้ความร่วมมือ ในเขตใต้ ได้สถาปนาสาธารณรัฐเกาหลี มีกรุงโซลเป็นเมืองหลวง โซเวียตประกาศว่า การสถาปนารัฐเกาหลีนั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมายจึงได้สถาปนาสาธารณรัฐแห่งประชาชนประชาธิปไตย เกาหลีขึ้นในปี 1948 โซเวียตถอนทหารออกจากทางเหนือของเส้นขนานที่ 38 สหรัฐถอนทหารออกจากทาง ใต้ของเส้นขนานที่ 38 แต่มีที่ปรึกษาทางทหารของสหรัฐอยู่ในเกาหลีใต้จำนวนหนึ่ง เพื่อช่วยในการจัดตั้ง กองทัพบกเกาหลีใต้ เป็นเวลากว่าปีที่เกาหลีเหนือพยายามบ่อนทำลาย ก่อการร้ายและปฏิบัติการแบบ กองโจรเพื่อทำลายรัฐบาลเกาหลีใต้ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 กองทัพเกาหลีเหนือเคลื่อนผ่านเส้นขนานที่ 38 มายังเกาหลีใต้ ดินแดนเกาหลีต้องประสบกับภาวะสงครามครั้งใหญ่ นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง สงครามครั้งนี้ เรียกว่า “สงครามเกาหลี” เป็นสงครามที่ดำเนินต่อเนื่องเป็นระยะเวลาจนถึง 4 ปี (ค.ศ. 1950 – 1953) เกาหลี เหนืออ้างว่ากองทัพสาธารณรัฐเกาหลีภายใต้การนำของ อี ซึงมัน ได้บุกรุกข้ามชายแดนมาก่อน และอี ซึงมัน จะต้องถูกจับกุมตัวและประหารชีวิต สงครามครั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบแล้วเกาหลีเหนือมี ยุทโธปกรณ์และกองกำลังที่เหนือชั้นกว่าเกาหลีใต้อยู่มาก ทำให้กองทัพเกาหลีเหนือเข้าโจมตีและได้รับ ผลสำเร็จอย่างรวดเร็ว กองทัพเกาหลีเหนือยึดกรุงโซลได้ในบ่ายวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 1950 แต่อย่างไรก็ ตาม ความหวังของเกาหลีเหนือที่จะได้รับการยอมรับจากรัฐบาลของ อี ซึงมัน และทำการรวมชาติได้อย่าง รวดเร็วก็น่าสลายไปเมื่อสหรัฐและชาติมหาอำนาจอื่นๆ เข้าแทรกแซงและขยายสงครามกลางเมืองเป็น ความขัดแย้งนานาชาติ

เดือนสิงหาคม ค.ศ. 1950 กองทัพเกาหลีใต้และกองทัพบกของสหรัฐภายใต้การบังคับบัญชาของ พลเอก วอลตัน วอคเคอร์ ฎุโจมตีถอยร่นมายังปูซาน ขณะที่กองทัพเกาหลีเหนือบุกมานั้น ได้ไล่สังหาร ชาวเมืองที่เคยช่วยเหลือ อี ซึงมัน ในสงครามครั้งนี้อย่างโหดร้าย และในเดือนกันยายนปีเดียวกัน กองกำลัง พันธมิตรชั่วคราวยังยึดพื้นที่รอบเมืองปูซานไว้ได้ ซึ่งเป็นเพียง 10 % ของคาบสมุทรเกาหลี ในการเผชิญหน้า กับการโจมตีอย่างดุเดือดของเกาหลีเหนือ การตั้งรับของฝ่ายพันธมิตรกลายเป็นการสู้รบแบบเข้าตาจนที่ฝ่าย สหรัฐเรียกว่า “สงครามวงรอบปูซาน” (Battle of Pusan Perimeter) อย่างไรก็ตาม เกาหลีเหนือไม่สามารถตี เมืองปูซานแตกได้ ซึ่งขณะนั้นทั่วทั้งเกาหลีเต็มไปด้วยเครื่องบินทิ้งระเบิด สหรัฐได้โจมตีแหล่งส่งกำลังหลัก ต่างๆ ของเกาหลีเหนือ เพื่อให้กองทัพเกาหลีเหนือขาดแคลนสิ่งจำเป็นในการทำสงคราม ซึ่งการทำลายของ เครื่องบินทิ้งระเบิดครั้งนี้ทำให้การส่งยุทธโธปกรณ์ไม่สามารถไปถึงกองทัพเกาหลีเหนือ ที่ปฏิบัติการรบอยู่ ทางใต้ได้ ในขณะที่เดียวกันฐานส่งกำลังในญี่ปุ่นของสหรัฐได้ส่งอาวุธและกำลังทหารมายังเมืองปูซานอย่าง มากมาย ทำให้เกาหลีใต้มีความแข็งแกร่งและมีกำลังทหารมากกว่ากองทัพเกาหลีเหนืออยู่เกือบแสน กองทัพ สหประชาชาติและเกาหลีใต้ได้เริ่มปฏิบัติการโจมตีตอบโต้ กองทัพสหประชาชาติได้ขับไล่กองทัพเกาหลี เหนือผ่านเส้นขนานที่ 38 จุดหมายปลายทางในการที่จะปกป้องรักษารัฐบาลเกาหลีใต้บรรลุแล้ว กองทัพ สหประชาชาติได้ข้ามแดนเข้าไปในเกาหลีเหนือเมื่อต้นเดือนตุลาคม ค.ศ. 1950 ทำให้กองทัพเกาหลีเหนือ

แตกและถูกจับเป็นเชลยถึง 135,000 คน และการรุกของกองทัพประชาชนชาติ ครั้งนี้สร้างความกังวลให้จีนมาก เพราะเป็นห่วงว่าสหประชาชาติจะไม่หยุดอยู่เพียง แม่น้ำยาลูซึ่งเป็นชายแดนระหว่างเกาหลีเหนือและจีน และจะดำเนินนโยบายให้จีนกลับสู่อำนาจเก่าคือ เจียงไคเช็ค หลายคนในชาติตะวันตกรวมทั้งนายพล ดักลาส แมคอาเธอร์ คิดว่ามีความจำเป็นต้องขยายสงครามไปสู่จีน แต่ทรูแมนและผู้นำคนอื่นๆ ไม่เห็นด้วย นายพล ดักลาส แมคอาเธอร์จึงถูกกล่าวเตือนในเรื่องดังกล่าว แต่นายพลฯ ก็ไม่ใส่ใจการเตือนนั้น โดยเขาแย้งว่า เนื่องจากกองทัพเกาหลีเหนือได้รับการส่งกำลังจากฐานในเขตแดนจีน คลังส่งกำลังเหล่านั้นจึงควรถูกทำลาย ด้วย

ภาพที่ 3 : การเคลื่อนขบวนรบในสงครามเกาหลี

ที่มา: <http://pantip.com/topic/31749214>

ในวันที่ 11 เมษายน ค.ศ. 1951 ประธานาธิบดีทรูแมน ได้ปลดพลเอกแมคอาเธอร์ออกจากตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองทัพสหประชาชาติเนื่องจากขัดคำสั่ง ผู้บัญชาการคนใหม่คือพลเอกรีจาร์ด เวย์ ได้จัดการกลุ่มกองทัพสหประชาชาติใหม่ เกิดการโจมตีอย่างเป็นขั้นเป็นตอนขับไล่คอมมิวนิสต์ให้ถอยไปช้าๆ กองทัพสหประชาชาติยังคงรุกคืบจนกระทั่งถึงแนวแคนซัส ซึ่งอยู่เหนือเส้นขนานที่ 38 หลายไมล์ อย่างไรก็ตาม จีนยังอยู่ไกลจากคำว่าพ่ายแพ้ ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1951 พวกเขาได้เปิดฉากการรุกในช่วงที่ 5 การโจมตีหลักคือ ตำแหน่งกองทัพน้อยที่ 1 แต่ก็ถูกต้านทานอย่างเหนียวแน่นที่แม่น้ำอิมจินและคาเปียง การรุกของจีนหยุดลงที่แนวตั้งรับเหนือกรุงโซล กองทัพสหประชาชาติตัดสินใจหยุดอยู่แค่แนวแคนซัส ซึ่งอยู่เหนือเส้นขนานที่ 38 และหยุดนิ่ง ไม่มีทีท่าที่จะทำการรุกขึ้นไปในเกาหลีเหนือ

ในวันที่ 29 พฤศจิกายน 1952 ดไวท์ ดี. ไอเซนฮาวร์ ผู้ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีคนใหม่ได้พยายามหาทางยุติความขัดแย้งในเกาหลี สหประชาชาติยอมรับข้อเสนอของอินเดียในการสงบศึกเกาหลี และเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม ค.ศ. 1953 ทั้ง 2 ฝ่ายต่างหยุดยิงกัน ซึ่งแนวรบนั้นอยู่ที่ประมาณเส้นขนานที่ 38 ดังนั้นเขตปลอดทหารจึงถูกกำหนดขึ้นที่บริเวณนั้น และต่อมาเกาหลีเหนือและสหรัฐฯ ได้ลงนามใน

สนธิสัญญาสงบศึกกัน แต่ไอ้ ซึ่งมัน ปฏิเสธที่จะลงนามในสัญญานั้น และจนถึงทุกวันนี้เขตปลอดทหารที่เส้นขนานที่ 38 ยังคงใช้เป็นเส้นแบ่งประเทศ และในเกาหลีใต้ยังคงมีกลุ่มต่อต้านคอมมิวนิสต์และต่อต้านเกาหลีเหนืออยู่ แต่สำหรับในสหรัฐฯ สงครามเกาหลีไม่ได้รับความสนใจมากเหมือนกับสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือสงครามเวียดนาม บางครั้งสงครามนี้ถูกเรียกว่า “สงครามที่ถูกลืม”⁵

ภาพที่ 4 : สภาพบ้านเมืองเกาหลีใต้หลังสงครามเกาหลี

ที่มา: <http://pantip.com/topic/31585629>

หลังจากสงครามเกาหลีสิ้นสุดลง ความเสียหายต่างๆที่เกิดขึ้นในช่วงสงครามเช่น พื้นที่เพาะปลูกถูกทำลาย บ้านเรือนที่อยู่อาศัยถูกเผา ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ของเกาหลีมีความอดอยาก ไม่มีอาหาร ไม่มีที่อยู่อาศัย จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากรัฐบาลอย่างเดียว เมื่อรัฐบาลต้องใช้ทรัพยากรที่จำเป็น และเงินที่มีอยู่เพื่อดูแลประชาชน จึงทำให้เศรษฐกิจตกต่ำ การพัฒนาหยุดชะงัก ซึ่งในขณะเดียวกันรัฐบาลของเกาหลีใต้ในสมัยนั้นเองก็จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างประเทศเช่นกัน

⁵ สรุปความจาก : www.wiki.kpi.ac.th เข้าถึงเมื่อ : 19 เมษายน 2559

ปัจจัยที่นำมาสู่การฟื้นตัวของสาธารณรัฐเกาหลีช่วงหลังสงครามเกาหลี ค.ศ. 1953 – 1997

จากสภาพหลังสงครามในหัวข้อที่กล่าวไปในข้างต้น เราจะเห็นได้ว่าเกาหลีใต้ได้ประสบปัญหาความยากลำบาก แต่เกาหลีใต้ก็สามารถผงาดตัวเองขึ้นมาเป็นหนึ่งในประเทศที่พัฒนาแล้วได้ในระยะเวลาไม่ถึง 50 ปี ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกาหลีใต้ฟื้นตัวมีดังต่อไปนี้

ปัจจัยภายใน

1. นโยบายของรัฐบาล

นโยบายของรัฐบาลที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้ประเทศพัฒนาโดยส่วนใหญ่เป็นนโยบายจากสมัยรัฐบาลของ อี ซึงมัน (ค.ศ. 1948 - 1960) จนถึงช่วงสมัยรัฐบาลของ ปัก จุงฮี (ค.ศ. 1963 - 1979) และรัฐบาลอื่นก็ได้รับเอานโยบายเหล่านี้ไปปรับใช้และพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป นโยบายที่มีส่วนเสริมการพัฒนาประเทศมีดังนี้

1.1 การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

รัฐบาลปัก จุงฮีได้กำหนดให้มีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการวางทิศทางการพัฒนาประเทศให้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด โดยตัวอย่างของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีดังนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ได้มีการกำหนดขึ้นโดยใช้พื้นฐานจากรายได้ประชาชาติ และการวิเคราะห์ในแต่ละโครงการถึงผลที่จะได้รับจากการลงทุน ทั้งนี้เป็นเพราะระยะเวลาในการเขียนแผนมีอยู่จำกัด ขาดสถิติตัวเลขและขาดประสบการณ์ในการวางแผน ดังนั้น รูปแบบของการพัฒนาจึงเป็นเพียงการคาดคะเนอัตราความเจริญเติบโตอย่างคร่าวๆ ในแต่ละสาขาเท่านั้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 สมัยปัก จุงฮี ประกอบด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจรวม แผนสาขาย่อย และการลงทุนเฉพาะ โครงการ เพื่อกำหนดลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจส่วนรวมขึ้น โดยลักษณะเด่นของแผนพัฒนาฉบับที่ 1 และ 2 คือการเน้นการพัฒนาเพื่อส่งออก การสนับสนุนให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ การปรับปรุงการจัดเก็บภาษีใหม่เพื่อจัดปัญหาการขาดดุลย์ของงบประมาณ เป็นต้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 สมัยปัก จุงฮี เป็นการปรับปรุงรูปแบบของการพัฒนาให้ดีขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางให้ก้าวสู่เป้าหมายที่สำคัญในระดับมหภาค ลักษณะเด่นคือ การส่งเสริม

การส่งออก การให้ความสำคัญแก่อุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า การปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิตของ
คนชนบท เป็นต้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 สมัยป๋ก จุงฮี มีลักษณะเด่นคือ การพัฒนาชนบท
การสร้างหมู่บ้านการพัฒนาใหม่ หรือแซมมาอีล อุนคงซึน เป็นต้น⁶

ปัจจุบันยังคงมีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยที่แผนพัฒนาแต่ละฉบับนั้นจะมี
เป้าหมายในการพัฒนาที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจ และความจำเป็นของประเทศในขณะนั้น

1.2 นโยบายปฏิรูปที่ดิน

นโยบายปฏิรูปที่ดินเกิดขึ้นสมัยประธานาธิบดีคนแรกของเกาหลีใต้ นายอี ซึงมัน โดยการปฏิรูปที่ดิน
เกิดขึ้นเมื่อรัฐบาลยึดที่ดินจากญี่ปุ่น และนำมาแจกจ่ายให้แก่ชาวนาผู้ยากไร้ที่ขาดที่ทำกิน ซึ่งได้รับความ
ความสำเร็จเป็นอย่างดี ต่อมารัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบาย โดยขอซื้อที่ดินจากคหบดีเพื่อนำไปปฏิรูป แต่
สมาชิกรัฐสภาได้แสดงความคิดอย่างกว้างขวางและไม่อาจตัดสินใจผ่านร่างกฎหมายนี้ไปได้ แต่เกาหลี
เหนือสามารถดำเนินการจัดการปฏิรูปที่ดินจนเสร็จสิ้น รัฐสภาจึงได้ผ่านกฎหมายฉบับนี้ไปได้ในเวลาต่อมา
โดยให้ชาวนามีสิทธิบนที่ทำกินในบริเวณชุมชนที่พวกเขาอาศัยอยู่ ในเวลานั้นประชากรมากกว่าร้อยละ 70
เป็นเกษตรกร อย่างไรก็ตาม เกาหลีใต้เป็นประเทศที่มีขนาดเล็ก พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศเป็นภูเขา ชาวนา
จึงได้รับที่ดินทำกินขนาดเล็ก แต่ก็เพียงพอที่จะทำกินเลี้ยงดูสมาชิกครอบครัวได้ กล่าวได้ว่า นโยบายปฏิรูป
ที่ดินยังผลให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ทัดเทียมกัน⁷

1.3 นโยบายด้านการศึกษา

เป็นนโยบายสมัยรัฐบาล อี ซึงมัน ช่วงที่ญี่ปุ่นยึดครองอยู่นั้น ผู้ปกครองญี่ปุ่นได้ส่งเสริมให้ลูกหลาน
คนญี่ปุ่นที่อยู่ในเกาหลีได้รับการศึกษาในโรงเรียนอย่างเต็มที่ ในทางตรงกันข้าม ได้จำกัดจำนวนเด็กเกาหลี
เพียงเล็กน้อยให้ได้รับการศึกษาในสถาบันอย่างเป็นทางการ ทำให้เกาหลีไม่ได้รับโอกาสเข้ารับการศึกษ
ต่างๆที่มีผู้ใฝ่หาการศึกษามากมายตามความเชื่อในลัทธิขงจื้อ และต้องการเป็นไบเบิกทางเพื่อเลื่อนชั้นทาง
สังคมด้วยการสอบเข้ารับราชการ ต่อมาเมื่อผู้ปกครองญี่ปุ่นออกไปจากดินแดนเกาหลี รัฐบาลได้ส่งเสริมให้

⁶ ดำรงค์ สุานดี, เกาหลีใต้: บทบาทของรัฐในการพัฒนาประเทศ (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530), 44 – 47.

⁷ ดำรงค์ สุานดี, สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี: การเมืองเกาหลีใต้ (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2536), 241 –

คนสามารถเข้าศึกษาเล่าเรียนได้ตามที่ต้องการ คนเกาหลีจึงพากันส่งลูกหลานเข้าโรงเรียนในทุกระดับชั้น ทำให้คนเกาหลีเป็นผู้มีความรู้และทักษะสูงจำนวนมาก ซึ่งกลายเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ายิ่งต่อการพัฒนาประเทศในการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าในยุคสงครามเกาหลี ในยุคของประธานาธิบดีปาร์ค จุงฮีก็ได้นำเอานโยบายการพัฒนาด้านการศึกษามาใช้ในสมัยตนเองเช่นกัน ด้วยการสนับสนุนให้มีการศึกษาอย่างเสมอภาคแก่ประชาชนเกาหลีได้ทุกคน⁸ โดยความสำเร็จของนโยบายนี้ทำให้มีจำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้นจาก 3,000 โรงเรียนเป็นเกือบ 10,000 โรงเรียน และจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นจาก 1.5 ล้านคนเป็น 10 ล้านคนในปี 1970⁹

1.4 นโยบายพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน

ภาพที่ 5 : ภาพถนนในกรุงโซลในช่วงทศวรรษที่ 1960

ที่มา: <http://www.online-station.net/entertainment/story/128>

เป็นนโยบายการลงทุนสร้างปัจจัยพื้นฐานจากรัฐบาลปาร์ค จุงฮี เช่น การสร้างถนนเพื่อการคมนาคมจากเมืองโซลไปถึงเมืองปูซาน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน โทรเลข โทรศัพท์ และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ในเขตเมืองและนิคมอุตสาหกรรมของประเทศ เพื่อเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผลักดันให้ผู้ประกอบการและบริษัท

⁸ เรื่องเดียวกัน, 241 – 243.

⁹ ดำรงค์ ฐานดี, เกาหลีใต้: บทบาทของรัฐในการพัฒนาประเทศ, 123.

อุตสาหกรรมตัดสินใจริเริ่มและขยายธุรกิจให้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว รัฐบาลได้ให้ความสนใจและทุ่มการลงทุนสร้างปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้อย่างต่อเนื่องเพื่อรับกับการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมของประเทศ¹⁰

1.5 นโยบายการสร้างหมู่บ้านพัฒนาใหม่ หรือ แซมอิล อุนดง

เป็นนโยบายในสมัยของ ปัก จุงฮี ความหมายของคำว่าแซมอิล อุนดงคือ การรณรงค์หรือการต่อสู้เพื่อชีวิตใหม่ที่ดีกว่า เป็นแนวทางการสร้างหมู่บ้านใหม่เพื่อให้ชีวิตของคนในชนบทดีขึ้นและทันสมัย ขบวนการแซมอิล อุนดงจึงเป็นยุทธวิธีการพัฒนาของชาติเพื่อปลูกฝังวิญญาณของการพัฒนาเพื่อชีวิตใหม่ และเร่งรัดการพัฒนาชนบทกว่า 33,267 หมู่บ้าน ด้วยการแจกจ่ายสิ่งของจำเป็นในการพัฒนาเช่น ปูนซีเมนต์ เหล็กเส้น เป็นต้น เพื่อให้แต่ละหมู่บ้านพัฒนาตนเองอย่างรวดเร็วให้ทัดเทียมกับหมู่บ้านอื่น อีกทั้งมีการปลูกฝังให้ผู้เข้าร่วมการอบรมได้เรียนรู้ถึงการพัฒนาจิตใจ เพื่อให้คนมีความขยันขันแข็ง รับผิดชอบช่วยเหลือตนเอง และให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนา มีการฝึกเป็นผู้นำชุมชน เน้นการสร้างสปิริตของแซมอิล อุนดงเพื่อโน้มน้าวคนให้มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันรวมทั้งพยายามเปลี่ยนสภาวะจิตใจที่ท้อแท้ หนี้อยหน้า หมดหวัง ให้มาเป็นนักสู้ที่จะร่วมกันสู้เพื่อชีวิตที่ดีกว่า “เราสามารถทำอะไรก็สำเร็จไม่ว่างานนั้นจะเป็นสิ่งที่ยากเย็นแสนเข็นปานใดก็ตาม”¹¹

1.6 นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

เป็นนโยบายของนายพลปัก จุงฮี โดยเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกซึ่งเป็นการผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของภายในเป็นหลัก ด้วยการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน รวมถึงการเข้าแทรกแซงโดยตรงจากรัฐบาลต่ออุตสาหกรรมหลัก และได้ให้เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเกาหลี แต่ก็ยอมให้กลไกการตลาดเป็นไปอย่างตามเสรีเพื่อเกื้อหนุนต่อธุรกิจเอกชนให้ดำเนินกิจการต่อไปได้อย่างสะดวก ในขณะเดียวกันก็ได้ขยายอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าที่สำคัญ เช่น อุตสาหกรรมการผลิตถ่านหิน ซีเมนต์ ปูน เหล็กกล้า โรงกลั่นน้ำมัน อาหาร และเครื่องดัดเป็นต้น¹²

¹⁰ ดำรงค์ สุานดี, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาของสาธารณรัฐเกาหลี” ใน กระบวนการพัฒนาและทางเลือกสาธารณะ (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548), 13.

¹¹ ดำรงค์ สุานดี, เกาหลีใต้: บทบาทของรัฐในการพัฒนาประเทศ. 2530, 85-97.

¹² ดำรงค์ สุานดี, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาของสาธารณรัฐเกาหลี” ใน กระบวนการพัฒนาและทางเลือกสาธารณะ, 1- 3.

1.7 นโยบายการเปิดตลาด

เป็นนโยบายของนายชอน คูฮวาน (ค.ศ. 1981 - 1987) ประธานาธิบดีคนต่อจากนายพลปัก จุงฮี โดยนโยบายนั้นเน้นให้เกาหลีเป็นสังคมอุตสาหกรรมตามยุทธวิธี “รัฐนำ-ราษฎร์หนุน” ต่อจากรัฐบาลของนายปัก จุงฮี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศ รัฐบาลได้เน้นความสามารถในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรมด้วยการนำเอานวัตกรรมมาใช้ในการผลิต ลดการลงทุน และการปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้ดียิ่งขึ้น รัฐบาลได้ใช้นโยบายเปิดตลาดเพื่อให้เกิดการแข่งขันให้เป็นที่ไปตามกลไกของตลาด อันจะยังผลให้อุตสาหกรรมภายในปรับปรุงคุณภาพการผลิตให้ดีขึ้นกว่าเดิม¹³

1.8 นโยบายส่งเสริมการส่งออก

เป็นนโยบายที่จัดตั้งขึ้นในสมัยรัฐบาลปัก จุงฮี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศ รัฐบาลเกาหลีได้จึงต้องเน้นความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมด้วยการนำเอานวัตกรรมมาใช้ในการผลิต การลดต้นทุน และการปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้ดียิ่งขึ้น รัฐบาลได้ใช้นโยบายเปิดตลาดเพื่อให้เกิดการแข่งขันเป็นที่ไปตามกลไกของการตลาด อันจะยังเป็นผลให้อุตสาหกรรมภายในปรับปรุงคุณภาพการผลิตให้ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นนโยบายการเปิดตลาดจึงเป็นหัวใจสำคัญต่อนโยบายส่งเสริมการส่งออกในปัจจุบันและอนาคต

การปรับปรุงโครงสร้างการส่งออกและขยายฐานการแข่งขัน รัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกที่เคยยึดแนวทางในการส่งสินค้าที่ใช้แรงงานมากในการผลิตมาเป็นการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง ทั้งนี้เพราะสินค้าประเภทดังกล่าวสามารถเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น นอกจากนี้ยังได้เน้นมาตรการวิธีการผลิตและคุณภาพของสินค้าอีกด้วย อีกทั้งมีการจูงใจด้วยภาษี ระบบภาษีอากรที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขหลายครั้งนับตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมา ประเด็นสำคัญที่มีการปรับปรุงระบบภาษี ได้แก่การและความยุติธรรมในแง่ภาษีอากรให้มากยิ่งขึ้น นั่นคือ การใช้หลักการเก็บภาษีในอัตราต่ำ¹⁴

¹³ เรื่องเดียวกัน.

¹⁴ ดำรงค์ สุานดี, เกาหลีใต้: บทบาทของรัฐในการพัฒนาประเทศ, 174 – 178.

1.9 นโยบายสนับสนุนกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่

กลุ่มนักธุรกิจขนาดใหญ่ หรือที่เรียกว่า แซโบล ได้รับการสนับสนุนให้ตั้งขึ้นตั้งแต่ปี 1953 เช่น ชัมซุง ฮุนได ลักกี้ ได้ใช้ทุนที่ได้มาจากสหรัฐฯและเงินทุนที่สะสมจากรัฐบาลสมัย อี ซึ่งมันลงทุนกิจการอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ช่วงการเร่งรัดพัฒนาในทศวรรษที่ 1960 โดยรัฐบาลได้ให้สิทธิพิเศษมากมายตามโครงการขยายฐานเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำให้กลุ่มนักธุรกิจเหล่านี้มีกำไรมหาศาลและครอบครองอำนาจทางเศรษฐกิจทั่วประเทศ กล่าวคือ บริษัทขนาดใหญ่กว่า 50 บริษัทได้ขยายงานธุรกิจอุตสาหกรรมมากกว่า 400 ประเภทและมีเครือข่ายการค้าไปยังต่างประเทศในทุกทวีปของโลก จะเห็นได้ว่ากลุ่มนักธุรกิจขนาดใหญ่เหล่านี้ได้รับประโยชน์จากแผนพัฒนาประเทศ พวกเขาจึงให้การสนับสนุนแก่พรรคสาธารณรัฐประชาธิปไตย และได้ช่วยผลักดันให้นายปึก จุงฮีดำรงอยู่ในอำนาจต่อไปเรื่อยๆ เนื่องจากกลุ่มแซโบลจะได้รับผลประโยชน์หากปึก จุงฮีได้ขึ้นเป็นประธานาธิบดีอีกครั้ง

อีกทั้งปึก จุงฮียังสนับสนุนกลุ่มนักธุรกิจต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสหรัฐฯ และญี่ปุ่น ที่เข้ามาลงทุนตั้งอุตสาหกรรมร่วมกับนักธุรกิจชาวเกาหลี นักธุรกิจชาวสหรัฐฯ ได้ร่วมใช้เงินทุนช่วยเหลือที่มาจากสหรัฐฯภายหลังสงครามเกาหลีสิ้นสุดลง ในขณะที่รัฐบาลเกาหลีได้เซ็นสนธิสัญญากับประเทศญี่ปุ่นเพื่อรื้อฟื้นความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการขึ้นอีกครั้ง และกู้เงิน รวมทั้งเชิญให้นักธุรกิจชาวญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนในเกาหลี เมื่อมีเงินลงทุนจำนวนมหาศาลเข้ามา ทำให้นักธุรกิจชาวต่างชาติมีบทบาททางการเมืองของประเทศในทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อกระบวนการตัดสินใจในการดำเนินงานการพัฒนาทางอุตสาหกรรมและการค้า พวกเขาได้พยายามสร้างความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับนักการเมืองของรัฐบาลปึก จุงฮีเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง

จุดเด่นของการพัฒนาของประเทศเกาหลีใต้ ก็คือการสนับสนุนส่งเสริมให้บริษัทขนาดใหญ่หรือแซโบล ได้รับสิทธิพิเศษในการสร้างและขยายธุรกิจอุตสาหกรรมที่รัฐบาลกำหนดไว้ในแผน ด้วยการค้าประกันเงินกู้และให้แรงจูงใจทุกทางเพื่อให้แซโบลมีขนาดและศักยภาพในการแข่งขันกับบริษัทข้ามชาติของโลก ทำให้แซโบลแต่ละแห่งมีขนาดใหญ่ ดำเนินธุรกิจหลายสาขา เป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญ และผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก รวมทั้งมีธุรกิจครอบคลุมไปทั่วประเทศ ส่วนธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กทำหน้าที่สนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ในขณะที่ผู้ประกอบการรายย่อยให้บริการด้านอาหารและเครื่องยังชีพแก่ประชาชน¹⁵

¹⁵ ดำรงค์ สุานดี, สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี: การเมืองเกาหลีใต้, 252 – 256.

2. อุปนิสัยประจำชาติ

อุปนิสัยประจำชาติของเกาหลีคือ ความก้าวร้าว ชอบเสี่ยง ชอบความเป็นอิสระ ไม่ยอมทนทุกข์ทรมานต่อข้อบังคับที่ตั้งขึ้น เมื่อประเทศได้รับการกดดันจากภายนอกและคนในชาติได้รับความทุกข์ทรมานจากการกดขี่ คนเกาหลีจึงหาทางปรับตัวเพื่อเอาชนะศัตรู ในขณะเดียวกัน วัฒนธรรมแห่งความก้าวร้าวผสมกับโครงสร้างสังคมที่เปิดโอกาสให้มีการเลื่อนฐานะทางสังคมได้ง่ายจึงกลายเป็นพลังผลักดันให้คนทั้งประเทศร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจแทนที่จะนั่งอมรับ โชคชะตาชีวิต¹⁶

อีกทั้งอุปนิสัยประจำชาติของเกาหลียังมีความเกี่ยวข้องกับลัทธิขงจื้อด้วยเช่นกัน โดยเกี่ยวข้องกับเรื่องของการรับผิดชอบ และการรู้หน้าที่ของตนเอง ยกตัวอย่างเช่นผู้ชายเมื่อแต่งงานมีครอบครัวจะมีหน้าที่ดูแลค่าใช้จ่ายทุกอย่างในบ้าน ซึ่งหมายถึงต้องรู้หน้าที่ต้องขยันทำงานเพื่อคนในครอบครัว กตัญญูรู้คุณตอบแทนความช่วยเหลือต่อผู้มีพระคุณ อีกทั้งลัทธิขงจื้อยังเน้นในเรื่องของการศึกษา จึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้คนเกาหลีให้ความสำคัญต่อการศึกษา เพราะเมื่อประชาชนมีความรู้ก็จะสามารถเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพสรุปได้ว่าอิทธิพลของลัทธิขงจื้อที่มีต่อคนเกาหลีนั้นคือ การให้คุณค่าเรื่องความจงรักภักดี ผู้น้อยเชื่อฟังผู้ใหญ่ การให้ความสำคัญกับการศึกษาระดับสูง และการเคารพข้าราชการ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของเกาหลีได้ให้การพัฒนาไปได้เร็วมากขึ้น เช่น มีความตั้งใจในการทำงานของตนเองให้สำเร็จไปอย่างรวดเร็ว

ปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอกที่ช่วยให้เกาหลีได้ฟื้นฟูเท่าที่พบมีปัจจัยเดียว คือความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ หลังจากที่เกาหลีได้ผ่านเหตุการณ์สงคราม ทั้งสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งสหรัฐฯเข้ามาช่วยปลดอาวุธทหารญี่ปุ่น และให้การสนับสนุนเกาหลีได้ในช่วงสงครามเกาหลี ทำให้สหรัฐฯเป็นมิตรประเทศของเกาหลี และผู้นำของประเทศก็ได้มุ่งมั่นพัฒนาประเทศตามแนวทางที่สหรัฐฯเห็นชอบ คือเน้นให้มีการปรับใช้รูปแบบการพัฒนาตามความทันสมัย เพื่อให้มีความก้าวหน้าเทียบเท่ากับประเทศอื่นๆ ด้วยการเปลี่ยนรูปแบบทางเศรษฐกิจจากการทำเกษตรกรรมเป็นการผลิตเชิงอุตสาหกรรม

¹⁶ ดำรงค์ สุานดี, เกาหลีใต้: บทบาทของรัฐในการพัฒนาประเทศ, 63

การให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเกาหลีใต้ได้เริ่มขึ้นทันทีภายหลังจากวิกฤตการณ์สงครามได้สงบลง โดยสหประชาชาติได้ตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือแก่เกาหลีใต้ฟื้นคืนจากความหายนะทางเศรษฐกิจและสังคม ในเวลาเดียวกัน สหรัฐฯผู้ซึ่งทำหน้าที่ปกป้องเกาหลีใต้มาตั้งแต่ต้นก็ทุ่มเทพยายามทุกอย่างเพื่อปรับปรุงประเทศนี้ให้มีความเจริญก้าวหน้า สหรัฐฯเป็นประเทศที่ให้ความช่วยเหลือในโครงการพัฒนาต่างๆ แก่เกาหลีมากที่สุด คือร้อยละ 70 ของเงินที่เกาหลีใต้ได้รับมาจากต่างประเทศทั้งหมด ซึ่งในปี 1945 – 1978 สหรัฐฯได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศของเกาหลีใต้ถึง 6 พันล้านเหรียญ¹⁷

สหรัฐฯเป็นชาตินำและกำหนดการพัฒนาของเกาหลีใต้ทั้งหมด โดยส่งบุคลากร เงินทุน และเทคโนโลยีให้แก่เกาหลีใต้ รวมทั้งสร้างนักวิชาการด้วยการคัดเลือกคนเกาหลีให้ไปศึกษาต่อในสหรัฐฯ บุคลากรของสหรัฐฯได้เป็นผู้ร่วมวางแผนพัฒนาประเทศด้วยการเป็นผู้เชี่ยวชาญประจำสภาพัฒนาเศรษฐกิจและองค์กรของรัฐบาลและเอกชนเกือบทุกสาขา

สรุป

จากการศึกษาประวัติศาสตร์เกาหลี ทำให้ทราบว่าเกาหลีเป็นชาติที่ผ่านการต่อสู้มาอย่างยาวนาน เริ่มแรกของการรวมประเทศจากยุค 3 อาณาจักรก็ต้องต่อสู้กัน เพื่อให้ได้ซึ่งความเป็นหนึ่ง จนเมื่อรวมอาณาจักรเป็นหนึ่งเดียวกันได้ก็ยังคงขาดมหาอำนาจชาติอื่นอย่างเช่น จีน และญี่ปุ่น พยายามเข้ามาปกครอง รวมถึงการที่ตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น จนในที่สุดเมื่อได้เอกราชของตนเองกลับคืนมาจากการที่ญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ก็ยังไม่สามารถปกครองตนเองได้อย่างสงบ เพราะการถูกแบ่งประเทศออกเป็นเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ โดยใช้เส้นขนานที่ 38 เป็นเส้นแบ่ง ด้วยสาเหตุเพราะการใช้ระบบการปกครองที่ไม่เหมือนกัน ความไม่สงบจากการแบ่งแยกประเทศมีความขัดแย้งรุนแรงจนถึงขั้นเกิดสงครามกลางเมืองขึ้น เพื่อแย่งชิงดินแดนกันเองและผลจากการเกิดสงครามไม่ได้ทำให้ทั้งสองฝ่ายได้ประโยชน์อะไรทั้งสิ้น

สภาพของเกาหลีใต้หลังสงครามเกาหลีนั้นเต็มไปด้วยความอดอยาก ยากจน บ้านเรือนพังเสียหาย ประชาชนไร้ที่อยู่อาศัย ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ทำให้สภาพทางเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ตกต่ำลง จนชาติมหาอำนาจหลายๆชาติมองว่า เกาหลีใต้เป็นชาติที่ไม่มีวันที่จะเจริญขึ้นมาได้ แต่เมื่อวันเวลาผ่านไป เกาหลีใต้กลับได้พิสูจน์ให้คนทั้งโลกได้เห็นว่าตนเองมีศักยภาพพอที่จะพัฒนาประเทศ จนเป็นประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับต้นของโลกเพียงระยะเวลาไม่ถึง 50 ปี

¹⁷ ผาสุก พงษ์ไพจิตร, พัฒนาการอุตสาหกรรม และพัฒนาการเศรษฐกิจ ประสบการณ์ของเกาหลีใต้ บราซิล ไทย (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), 126.

ปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกาหลีใต้ฟื้นตัวได้จากสงครามนั้นมีอยู่ 2 ปัจจัยใหญ่ๆคือ ปัจจัยภายใน และ ปัจจัยภายนอกประเทศ ซึ่งปัจจัยภายในที่มีส่วนช่วยทำให้ประเทศฟื้นตัวนั้น มาจากนโยบายของรัฐบาลและอุปนิสัยของคนในชาติ ส่วนของนโยบายของรัฐบาลเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นตัวกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ โดยเริ่มแรกของการพัฒนาประเทศนั้นคือมีการสร้างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้น เพื่อกำหนดทิศทางพัฒนาประเทศ และได้มีการออกนโยบายที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศอีกด้วย นโยบายต่างๆที่ออกมานั้นล้วนมีส่วนช่วยในการพัฒนาทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น นโยบายปฏิรูปที่ดิน เป็นนโยบายการยึดแผ่นดินคืนจากนายพลญี่ปุ่น เพื่อนำมาแจกจ่ายให้กับประชาชนได้มีที่อยู่อาศัย รวมถึงได้ทำการเพาะปลูกเพื่อความอยู่รอด ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และยังสามารถช่วยเหลือคนอื่นได้อีกด้วย

นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า คือการที่รัฐสนับสนุนให้กลุ่มนายทุนที่ยังหลงเหลืออยู่ทำการเปิดโรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้าที่จำเป็น จำพวกสินค้าเสื้อผ้าถักทอ สินค้าบริโภคต่างๆ เพื่อทดแทนการนำเข้า เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการนำเข้าสินค้า ผลจากการเปิดโรงงานอุตสาหกรรมทำให้ได้มีการต่อยอดการพัฒนาประเทศคือการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก นอกจากจะสามารถผลิตสินค้าที่จำเป็นต่อการอุปโภค บริโภคของคนในชาติแล้ว ก็ยังสามารถส่งออกไปขายได้อีกด้วย

รวมถึงอุปนิสัยประจำชาติเองก็มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศเพราะคนเกาหลีส่วนใหญ่จะมีความขยัน มีความเป็นหนึ่งเดียวกันที่จะช่วยกันทำงานอย่างหนักเพื่อพัฒนาประเทศของตนเอง

ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการฟื้นตัวของเกาหลีใต้คือ ความช่วยเหลือจากชาติมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นชาตินายทุนที่คอยสนับสนุนการพัฒนาต่างๆด้วยการส่งเงิน และทรัพยากรที่จำเป็นมาช่วย อีกทั้งยังส่งนักวิชาการมาสอนคนเกาหลีเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็ว

จากที่คนภายนอกมองและดูถูกว่าเป็นประเทศที่ไม่มีวันพัฒนาได้ในอดีต คนเกาหลีก็กลับมาเอาคำดูถูกมาเป็นแรงผลักดันให้ตนเองได้พิสูจน์ให้คนทั่วโลกได้เห็นว่าสามารถพัฒนาได้ ด้วยความเป็นหนึ่งเดียวกันของคนในชาติ นโยบายต่างๆของรัฐบาลในแต่ละสมัย และความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ทำให้เกาหลีใต้เป็นชาติผู้นำความเจริญในหลายๆด้านของโลกในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความ

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์. (2547). การเมืองเกาหลีใต้. กรุงเทพฯ: มติชน.

จินดา จำริญ และคณะ. (2546). สารานุกรมเกี่ยวกับเกาหลี. กรุงเทพฯ: แดงอง แพ็คกิ่ง แอนด์ พรินท์ติ้ง.

ดำรงค์ ฐานดี. (2530). เกาหลีใต้: บทบาทของรัฐในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ดำรงค์ ฐานดี. (2546). สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี เรื่องการเมืองเกาหลี. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ดำรงค์ ฐานดี. (2548). “ยุทธศาสตร์การพัฒนาของสาธารณรัฐเกาหลี.” ใน กระบวนการพัฒนาและทางเลือก

สาธารณะ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2541). พัฒนาการอุตสาหกรรม และพัฒนาการเศรษฐกิจ ประสพการณ์ของเกาหลีใต้

บราซิล ไทย. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวรรณ ตปยานีกรกช. (2556). มหาอำนาจ 4 ชาติสอนรอย. กรุงเทพฯ: แพลน พรินท์ติ้ง.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การเคลื่อนไหวขบวนการในสงครามเกาหลี[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 25 เมษายน 2559. สืบค้นจาก

<<http://pantip.com/topic/31749214>>

ถนนในกรุงโซลในช่วงทศวรรษที่ 1960[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 25 เมษายน 2559. สืบค้นจาก

<<http://www.online-station.net/entertainment/story/128>>

ธงชาติญี่ปุ่นในดินแดนเกาหลี[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 25 เมษายน 2559. สืบค้นจาก

<<http://pantip.com/topic/31585629>>

พระเจ้าแทโจ[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 25 เมษายน 2559. สืบค้นจาก

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6a/King_Taejo_Yi_02.jpg>

มนัญญา ภูแก้ว. สงครามเกาหลี[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 19 เมษายน 2559. สืบค้นจาก

<<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=สงครามเกาหลี>>

สภาพบ้านเมืองเกาหลีใต้หลังสงครามเกาหลี[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 25 เมษายน 2559. สืบค้นจาก

<<http://pantip.com/topic/31585629>>